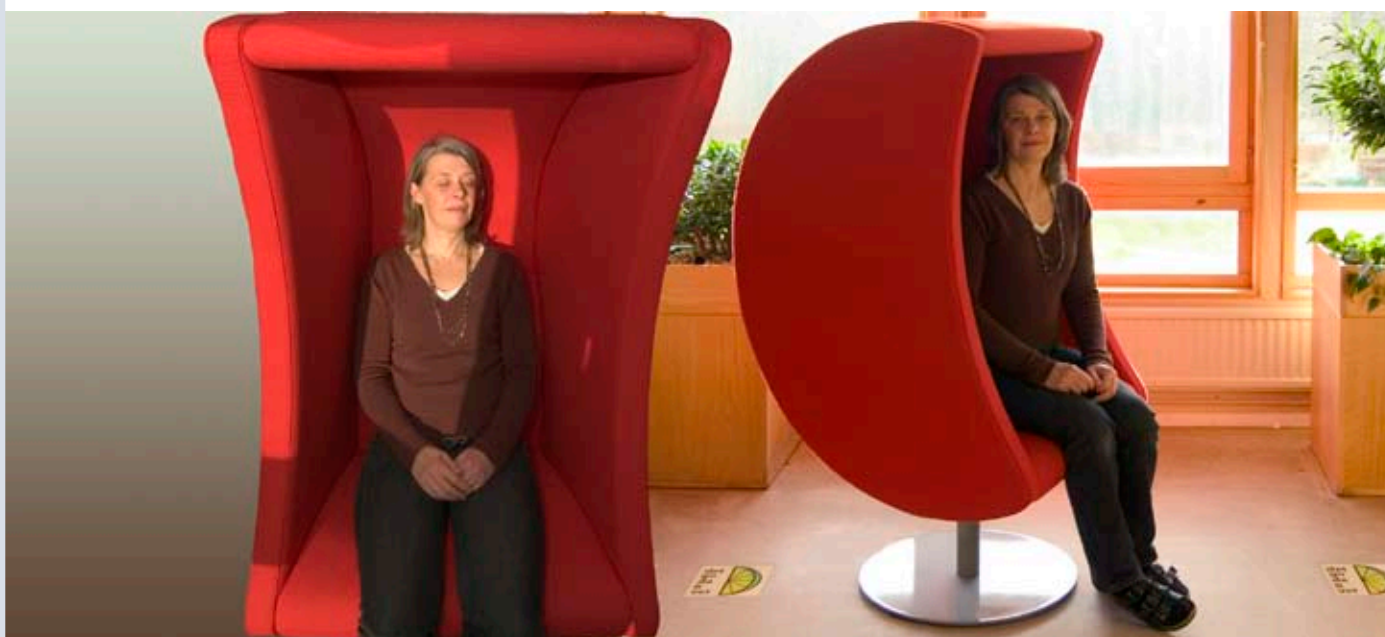

GÄVLE MUSIK-
BIBLIOTEK
SLÄPPER DEMO

NOTER MED
PRINT-ON-
DEMAND

BIBLIOTEKSSTAFETTEN I **M**ARKS KOMMUN

*Notomslag av Olof Åhlström, både
nottryckare och kompositör.*

*Omslagsbild: Carina Edenswärd, samordnande barnbibliotekarie och delaktig i musikinköpen,
passar på att sitta i ljudfåtöljen och slappna av innan hon går på sitt kvällspass i bibliotekets
informationsdisk. Se sid. 4. Foto: Ola Erikson*

KALENDARIUM

10 mars

Årsmöte i Uppsala. Temadag kring musikbiblioteksarbete med anledning av Anders Lönns 65-årsdag.

11 mars

Kursdag om formatvärdens djungel och informationsökningens labyrinter, Uppsala.

4 april

Deadline för Musikbiblioteksnytt nr 2.

20 - 25 juli

IAML-konferens i Neapel.

INNEHÅLL

3	Ordföranden har ordet	8	Noter med print-on-demand
4	Biblioteksstafetten	10	Demo från Gävle musikbibliotek
6	Dokumenterat	11	STIM / Svensk musiks populärmusikarkiv
7	Mariestads musikarkiv		

www.iaml.info

MUSIK

BIBLIOTEKSNYTT

utges av Svenska musikbiblioteksföreningen,
svenska sektionen av IAML,
International Association of Music Libraries,
Archives and Documentation Centres

ISSN 0283-104X

Redaktörer och distr.: Lena Nettelbladt och
Astrid Evasdotter

Statens musikbibliotek Box 163 26 103 26 Stockholm

08-5195 5410 lena.nettelbladt@muslib.se

08-5195 5426 astrid.evasdotter@muslib.se

Prenumerationer inkl. medlemskap:

enskilda 250:-, institutioner 400:-, veteraner 100:-

Postgiro 65 21 22-3

www.musikbiblioteksbloggen.blogspot.com/

KÄRA KOLLEGOR!

Inte bara katalogregler är namnet på festskriften till Anders Lönn, som utkom i mars 2003. Skriften vittnar om Anders betydelsefulla insatser inom Svenskt musikhistoriskt arkiv, Kungliga musikaliska akademien och som överbibliotekarie vid Musikaliska akademiens bibliotek – sedermera Statens musikbibliotek. Inte alla vet att SMB är ett av Europas största musikbibliotek som kan mäta sig med de mest framstående i USA. Vid sidan av bidragen till det svenska musik- och biblioteksväsendet har Anders också verkat internationellt inom IAML - International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres - i rollen som generalsekretär och president samt som ledamot i flera arbetsgrupper. Vi har mycket att tacka Anders för, bland annat de utförliga kapitlen rörande musik i KRS och klassifikationssystemet, Svenska musikbiblioteks-föreningens framväxt samt den fina service Sveriges bibliotek får från SMB. Som bibliotekarie på en

musikhögskola kan jag intyga att vi inte skulle klara oss utan stödet därifrån. Detsamma vet jag gäller för många folkbibliotek. Därför tar vi tillfället i akt att fira Anders 65-årsdag i samband med vårt årsmöte i Uppsala 10 mars. Då har vi också bjudit in en representant för IAML, nämligen Pamela Thompson, bibliotekschef vid Royal College of Music i London. Hon kommer att presentera vår moderorganisation med särskild tonvikt på de svenska bidragen genom åren. Sverige är ett av de länder som bildade en nationell förening redan vid IAMLs grundande 1951. Mer om årsmötesdagen och den påföljande kursdagen finns på vår webbplats. Jag hoppas att vi ses i Uppsala!

Pia Shekhter

Redaktörernas ruta

Iår finns det två stipendier att söka från Svenska musikbiblioteksforeningen för att åka till IAML-konferensen i Neapel. Italien i juli känns avlägset just nu, men det blir säkert jättehärligt att träffa kolleger och äta god mat!

Tips på ställen du kan söka ytterligare bidrag från:

Svensk biblioteksforening
<http://www.biblioteksforeningen.org/>

Greta Linders resestipendium
<http://www.dik.se>

Nordiska samarbetsorganet för vetenskaplig information, NORDINFO
<http://www.nordinfo.fi>

Lena och Astrid

LJUDFÅTÖLJEN SOM LÄR OSS AVSLAPPNING MED MUSIK

- BOKA TID HOS DIG SJÄLV!

Gunvor Alexandersson
Marks kommunbibliotek

"Det Goda Livet" i Mark vill lära oss att motionera, äta rätt samt må bra med hjälp av kultur och social samvaro.

I Marks kommun på huvudbiblioteket i Kinna finns en hälsöhörna inrättad med namnet "Det Goda Livet". Det är ett av exemplen på samarbetsprojekt inom Kultur och Fritid, mellan i första hand Folkhälsan och Biblioteket.

Avdelningens syfte på huvudbiblioteket är att sprida kunskap om folkhälsa och fungera som en inspirerande oas. Samtidigt kan man inhämta kunskap från ämnen inom kost och hälsa, idrott och motion, badkultur, men också inom ämnen som rör våra livsfrågor och relationer samt om husdjurens betydelse för välbefinnandet. CD-skivor med avslappning och meditation finns att låna!

Likåså gångstavar! Föreningar och studieförbund har en stående inbjudan till samverkan. Programverksamhet med olika hälsoteman finns och utvecklas.

Tema i folkhälsans tecken

Folkhälsoplanerare och bibliotekarier genomför olika utställningar och föreläsningar i "Det Goda Livets" programserie. Ett tema handlade om musikens inverkan på hälsan och material togs fram för presentation på utställningsskärmar, samt litteratur inom ämnet. Temat avslutades med en föreläsning med musikvetaren Mona Hallin från Göteborgs universitet. Föreläsningen inledes med musik från estetelever.

"Det Goda Livet" lockar till "Badhus, bikini och bröstsim" – en utställning om badmode och badkultur på Rydals museum i Marks kommun.

Självklart kan vi höra havets vågor via CD-spelaren! Foto: Ola Erikson

Lyssna & slappna av
i bibliotekets ljudfåtölj

*Carina Edenswärd, samordnande barnbibliotekarie och delaktig i musikinköpen, passar på att sitta i ljudfåtöljen och slappna av innan hon går på sitt kvällspass i bibliotekets informationsdisk.
Foto: Ola Erikson*

Boka tid hos dig själv! Musik för avslappning finns att lyssna på och låna på huvudbiblioteket! Du kan också ta med egen musik som du får utsänd i bibliotekets ljudfåtölj! Vilken musik som ger avslappning är individuellt. Biblioteket guidar till det bästa egna valet...

Ljudfåtölj med utsikt mot trädgårdsdamm och park. Ljudfåtöljen köptes in till "Det Goda Livets" antistresshörna på biblioteket.

"Det Goda Livet" vill gärna lyfta fram komplement till vår stressiga vardag och arbetsliv. I ljudfåtöljen kan man slappna av till musik. Den är placerad vid ett fönsterhörn med gröna syregivande växter. Utsikten skiftar med årstiderna mot stationsparken, stadshotellet och kommunhusets trädgårdsdamm.

Många CD-skivor har köpts in med avslappning och meditation och svenska naturljud.

I serien "Säkerhet för barn" ryckte brandmän ut som sagoläsare och läste "Här kommer Halvan" samt visade brandbilen för hundratals barn i Kinna lördagen den 12/1! Ett programinslag som stämde överens med bibliotekschefens publika visioner. Foto: Ola Erikson

"Inne i ljudfåtöljen försvinner allt annat och jag bara finns där mitt i musiken..."

Så säger en man som har valt att lägga ifrån sig allt arbete under en lunchkvart och bara försvinna in i ljudfåtöljen.

Carina Edenswärd ansvarar för bibliotekets föräldraträffar och många nyblivna föräldrar lockas till ljudfåtöljen.

Amning till musik? I väntan på att barnvagnsbion kör igång?

Många programpunkter står på framtidens dagordning. Ja, i alla fall är det den nya bibliotekschefens vision.

www.mark.se

DOKUMENTERAT

- ELEKTRONISK BULLETIN FRÅN STATENS MUSIKBIBLIOTEK

Inger Enquist

Var kan man läsa om hur det gick till att doktorera i musik på 1700-talet? Eller vilka institutioner som fått in nytt arkivmaterial med anknytning till musik? Jo, i *Dokumenterat*, en gratis elektronisk publikation från Statens musikbibliotek.

Bulletinen *Dokumenterat* började ges ut 1966 av Svenskt musikhistoriskt arkiv, en institution som numera är införlivad i Statens musikbibliotek. De första numren var stencilerade och tjänade syftet att tillgängliggöra resultatet av institutionens arbete; den läsekrets man vände sig till var huvudsakligen musikhistorikare. Resultatet av det bibliografiska arbetet kunde ses i Svensk tidskrift för musikhistorisk bibliografi då publicerades, men övrigt arbete måste man nå ut med till musikhistorikerna på annat sätt - genom en bulletin.

I de tidiga numren hittar vi exempelvis artiklar såsom en översikt över vilka församlingar och institutioner som har bevarat äldre kyrkomusikaliskt källmaterial.¹ Sådana exempel var Messan på Swensko eller Een liten songbook, båda från 1500-talet. Informationen hade tagits fram i samarbete med kyrkomusikerna och samlats in via en enkät. Ett annat exempel är det mycket matnyttiga numret om datering av äldre musikalier av Axel Helmer²; tryckta noter anger ju oftast inte utgivningsår utan bara plåtnummer. Genom att läsa förlagslistor och tidningsannonser från 1800-talet kunde man slå fast vid vilken tidpunkt nottryck annonserades som nyutkomna. Därmed kunde man koppla ihop plåtnummer och år och sätta samman listor över när olika förläggares produktion kommit ut av trycket.

Vad innehåller då tidskriften idag? Numer har vi utökat innehållet med artiklar om våra egna bestånd och även

nyhetsartiklar. Vi tar gärna in artiklar om olika arkiv som vi har, beskriver dem och visar på deras forskningspotential. Vi försöker också referera seminarier på vår egen myndighet, berätta om internationella överenskommelser med bäring på musikområdet eller marknadsföra nyheter om vårt eget arbete, det må vara nya databaser eller nya arkivpedagogiska resurser. Bevakningen av nyinkommet källmaterial till institutioner runt om i landet fortsätter, men redovisas bara vartannat år. Normalt utkommer tidskriften med ett nummer per år. Det brukar tillkännas på den elektroniska "Musikvetarlistan". Välkommen som läsare!

Dokumenterat www.muslib.se/publ/bulletin.html

1 Bulletin nr 1, s. 2-5.

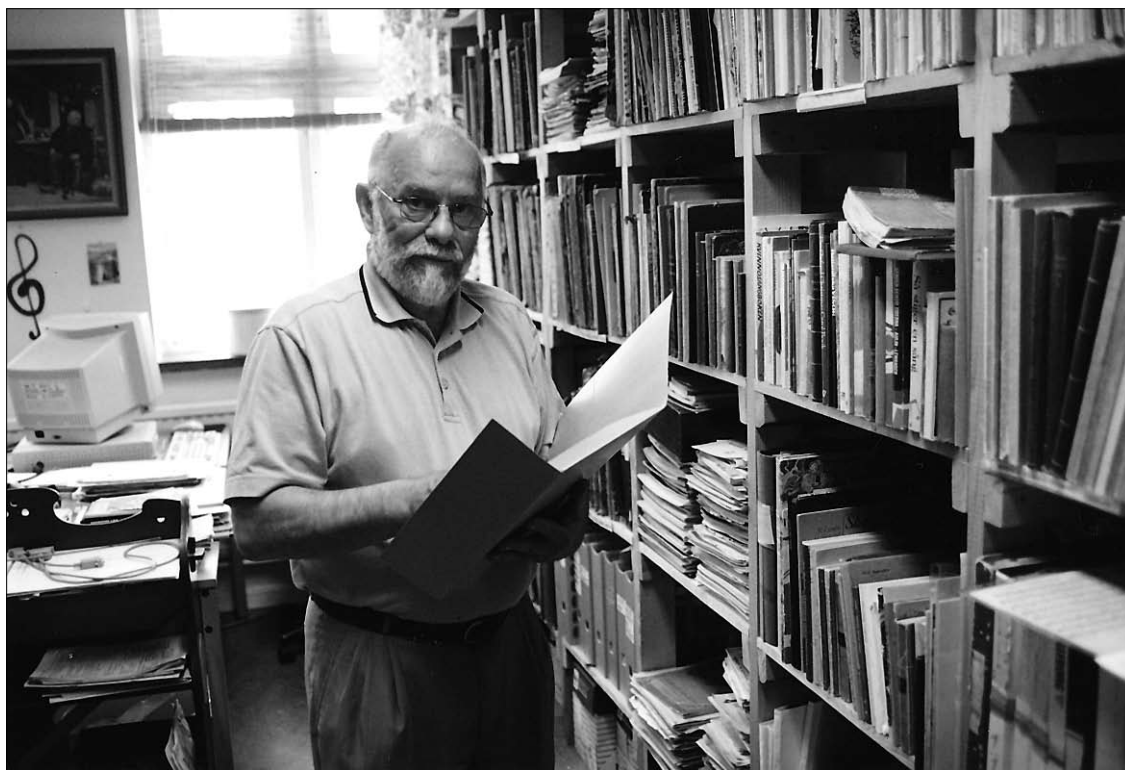
2 Bulletin nr 4 (1970), s. 6-26.

MARIESTADS MUSIKARKIV CANTUS DURUS

Karl-Erik Ericsson

Detta är ett föreningsdrivet musikarkiv, som har till uppgift att taga tillvara noter, instrument, skivor och annat som tillhör musikens värld och att bevara för framtiden. Materialet kommer från musiker som inte spelar mer, barn till musiker. Det kommer även noter från olika kyrkor som gallrar bort sina gamla noter. Med hjälp av ett stort nätverk, kan vi få reda på var det finns noter. Jag har funnit många noter på loppmarknader, auktioner, och kyrkornas Secondhandbutiker. Vi hämtar ofta noter i olika hem. När noterna kommer till arkivet, tittar vi noga på dem och sorterar dem till den hylla som de skall ligga på. De som ska registreras, läggs vid databorden. Vi har idag 220 000 titlar tillgängliga i en hemmagjord databas. Det finns ytterligare 700 hyllmeter med noter tillgängligt som man kan leta

i. Där finner vi de noter som de flesta musiker frågar efter. Vi har kontakt med musiker över hela landet som t.ex. kantorer, musikkårer, körer och sänggrupper. Vi får ofta förfrågan från olika bibliotek där folk letar efter noter. Även musiker i Norge och Danmark hör av sig. Det har tagit drygt 40 år att bygga upp denna verksamhet till vad det är idag. Vi får in nya noter varje vecka, så det växer fortfarande. Idag är vi 145 medlemmar. Musikarkivet är öppet varje dag för allmänheten. På vår hemsida <http://www.freewebs.com/mariestadsmusikarkiv/> finns det mesta som rör arkivets innehåll och verksamhet. Vi får bra stöd i kommunala bidrag och även hjälp från olika fonder i Mariestad som vi söker bidrag från. Arkivet utgör ett stort intresse för undertecknad som tycker att det är en mycket trevlig verksamhet att hålla på med.

Karl-Erik i Cantus Durus arkiv. Foto: Astrid Evasdotter

NOTER MED PRINT-ON-DEMAND

KOPIOR AV FRI SVENSK MUSIK

Hans Ahlborg

Företaget Hans Ahlborg musik

Ojdå, en dag för något år sedan fann jag mig plötsligt ha blivit pensionär! Vad skulle jag göra nu? Sitta i gungstolen, mata änder och klappa katten?

Mja, kanske kunde jag kombinera min musikutbildning med min tekniska utbildning för att fylla dagarna med något vettigt. Eftersom jag pga en sjukdom för några år sedan inte själv kan musicera som förr, valde jag att underlätta för andra att göra det, nämligen genom att göra noter lättare tillgängliga.

Idag har de flesta av de specialiserade nothandlare som fanns förr lagt ned sin verksamhet. Åtminstone i Stockholm finns nu bara en enda fackhandel för noter kvar och därtill bara ett enda musikantikvariat (som f.ö. ligger på Lidingö!).

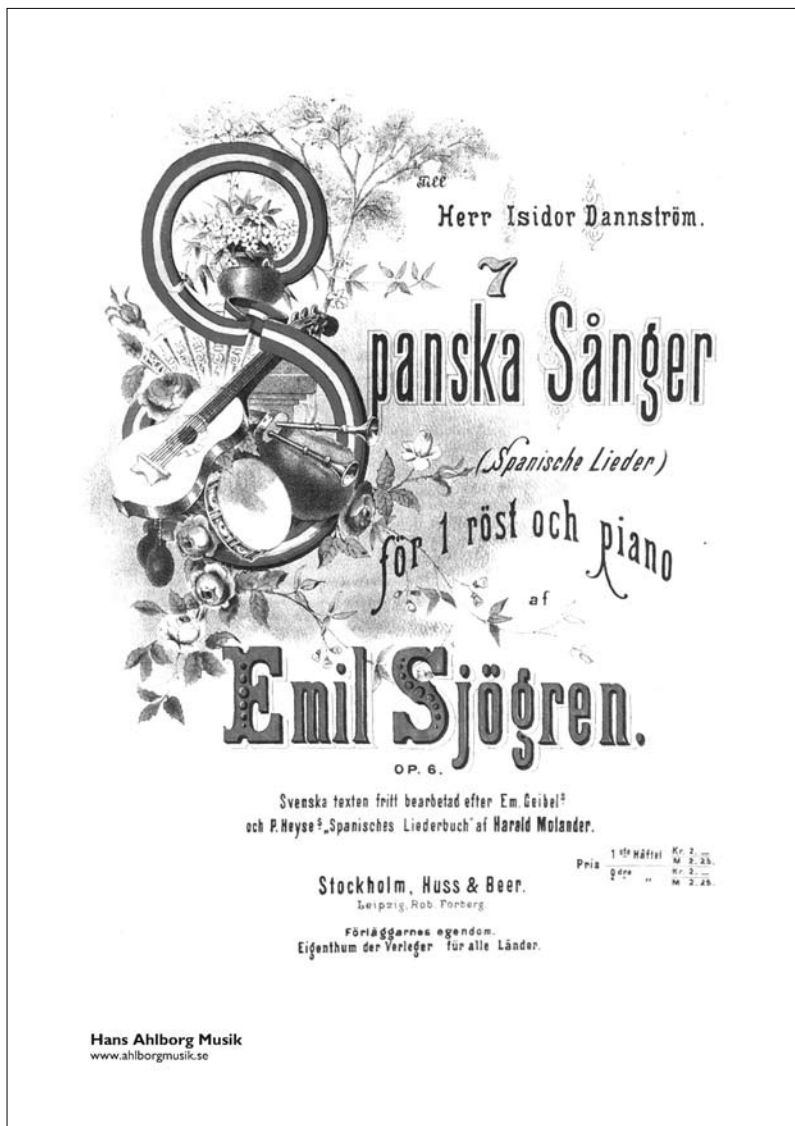
Hur kan det komma sig? Det är ju fler människor än någonsin som musicerar, i synnerhet bland ungdomen? Ja, men de sysslar normalt inte med notbunden musik.

De som däremot spelar s.k. klassisk musik (västerländsk konstmusik) använder en repertoar med ett spann på flera hundra år och spelar den från noter, som i många fall inte har gått att köpa på 100 år, ibland mer än 200 år.

Min affärsidé är att sälja kopior av sådana noter. Dagens datateknik har gjort det möjligt att till en låg kostnad sälja små upplagor genom s.k. print-on-demand (dvs lagret ligger på datorns hårddisk och skrivs ut först när kunden beställer).

Jag håller alltså på med att bygga upp ett sortiment av noter som inte längre är upphovsrättsligt skyddade, dvs tonsättaren har varit död i mer än 70 år. För att inte bita över för stort stycke har jag begränsat mig till svensk musik. En annan begränsning är att jag bara erbjuder musik för solopiano, för sång och piano samt kammarmusik (både med och utan piano), alltså sådan musik jag själv har stor erfarenhet av.

Noterna, som jag kopierar genom digitalfotografering, hittar jag i olika arkiv, både offentliga och privata. Utskrifterna gör jag på en A3 laserskrivare så att resultaten blir i A4-format, häftat i ryggen med klammer på samma sätt som Musikbiblioteksnytt.

Notomslaget till en av Emil Sjögrens sångsamlingar.

Vad kan en musikbibliotekarie ha för glädje av min verksamhet? Givetvis i första hand genom att komplettera sitt biblioteks noter. Men även genom att tipsa en låntagare som vill låna ett verk som finns i mitt sortiment, om att han kan köpa noterna direkt från mig. Då slipper biblioteket att göra ett fjärrlån, ett lån som låntagaren ändå kanske skulle ha kopierat så fort han fått noterna i sin hand.

Största vinsten gör låntagaren, som till ungefär samma pris som självkopieringen på de flesta bibliotek, får noter som är avsevärt snyggare än de kopior han kan göra själv, inga sladdriga A4-blad!

All information och en förteckning över sortimentet – f.n. fler än 100 verk – finns på www.ahlborgmusik.se, där man också kan studera de första sidorna av varje nothäfte.

Frithiof's gång till stranden.

Allegro non troppo.

Exempel på originaltryck som transkriberas till modern notskrift.

GÄVLE MUSIKBIBLIOTEK SLÄPPER EN DEMO

Marika Andersson

CD-omslaget, fram- och baksida.

Yxp

MLO
Alpha chaos [Ljudupptagning] : en inspelning med anledning av Musikbibliotekets 10-årsjubileum / Music Library Orchestra. - Gävle, p 2008. - 1 CD

Sångtexter på omslaget. - Medverkande: Marika Andersson, talkör ; Pamela Berglund, talkör, skratt ; Victor Brandt, sång, gitarr ; Margareta Hagman, talkör ; Maja Jonsson, flöjt ; Elin Lindfors, sång ; Lars Nordesjö, sång ; Christina Wengström, talkör ; Anders Ågren, bas, programmering, inspelning. - Innehåll: Alpha chaos -- Entrégrind -- Fotsteg i trappan upp -- Skivblädder -- Fotsteg i trappan ner -- TOR-ut med felsignal -- Klockklang -- Kassaapparat -- TOR-ut -- Larmbågar a cappella -- Dörr personalutgång

Lok. äo: Schlagers ; Populärmusik ; Sverige ; Ljudeffekter ; Rock ; Musikinspelningar

Yxpb-c
[Yäe]
[Yxne]

MLO Alpha chaos

Musikbiblioteket har spelat in en skiva med anledning av sitt 10-årsjubileum av Gävle konserthus och musikbibliotek som invigdes 1998.

-Vi har lånat ut skivor i tio år, nu firar vi det med att ge ut en egen skiva, säger Marika Andersson, enhetschef för Musikbiblioteket.

På jubileumsdagen lördag 19 januari kl 14 kom Larry Forsberg, känd låtskrivare, och höll skivsläppartalet. Sedan klippte han snöret och skivan seglade upp i Musikbibliotekets tak under ett knippe heliumballonger samtidigt som den premiärspelades i högtalarna. MLO, The Music Library Orchestra, ligger efter skivsläppet också ute på myspace.com/musiclibraryorchestra.

Innehållet på skivan består av en låt som heter Alpha chaos plus tio spår med autentiska ljud från biblioteket.

Medverkande är bibliotekets personal, både fast anställda, vikarier och före detta vikarier. Marika Andersson, Pamela Berglund, Margareta Hagman och Christina Wengström, talkör. Elin Lindfors, Lars Nordesjö och Victor Brandt, sång. Maja Jonsson, flöjt. Nyligen gram-misnominerade Anders Ågren har spelat in och mixat.

- Tanken bakom inspelningen är att vi vill dokumentera hur Musikbiblioteket låter just nu. Om tio år till finns troligen inte cd-skivan kvar som format, om ett par år har vi förhoppningsvis bytt larmsystem och våra vardagsljud idag har gått till historien. Och bara det att sätta bibliotekspersonalen framför en mikrofon har inneburit en mycket givande kompetensutveckling, säger Marika Andersson, och tillägger att: "vi säljer skivan för 39:-"

www.gavle.se/musikbiblioteket

STIM/SVENSK MUSIKS POPULÄRMUSIKARKIV

Per Floberg

Hos STIM/Svensk Musik på Sandhamnsgatan 79 vid Ladugårdsgärdet i Stockholm hittar man det notarkiv som i dagligt tal kallas SKAPs arkiv. Grundarna till arkivet, Ulf Peder Olrog (1919-1972) och Fritz-Gustaf Sundelöf (1895-1974) var utöver kompositörer och textförfattare mycket aktiva i föreningen SKAP (Svenska kompositörer av populärmusik).

Enligt gamla styrelseprotokoll väcktes idén redan 1944 av dåvarande SKAP-ordföranden Einar Hylin som insett behovet av ett populärmusikarkiv. Idén sattes sedan i verket av Ulf Peder Olrog efter det att han startat Svenskt Visarkiv. Visarkivet grundades 1951 för att bevara i första hand den traderade musiken medan man med SKAPs arkiv ville tillgodose den upphovsrättsligt skyddade musiken.

Arkivet som idag består av ca 50.000 titlar äldre svensk populärmusik tog sin början i mer blygsam omfattning i Ulf Peder Ologs våning på Östermalm i mitten på 50-talet. Samlingen växte sig snabbt större och det blev nödvändigt att hitta en mer ändamålsenlig lokal. Efter en mellanlandning på Grev Magni-gatan i Sveriges Körförbunds lokaler flyttade arkivet 1966 till Tegnér-lunden och till Stim. Därmed övertogs kostnaderna för arkivet av Stim och i samband med detta anställdes Fritz-Gustaf Sundelöf som med oförtruten flit arbetade med arkivet fram till sin död 1974.

Sedan dess har katalogkorterna digitaliserats i omgångar och arkivet har tagit klivet ut på Internet där hela katalogen är sökbar med enkel fritextsökning. Numera även med ett avancerat sökformulär för fältsökning i allehanda kombinationer allt efter frågeställarens önskemål.

Förutom titel, upphovsman, förlag och publiceringsår har de textsatta melodierna katalogiserats med vers och refrängbörjan vilket avsevärt underlättar identifieringen av sökta verk.

För den som har behov av kompletta listningar av exempelvis en viss upphovsman så finns det ”vyer” för kompositörer, textförfattare, publiceringsår samt kategorier som får tjäna som substitut för klassificeringssystemet. I sammanhanget är det dock viktigt att påpeka att dessa förteckningar inte skall sammanblandas med Stims verkregister som idag inte är offentligt.

Vad kan man då förvänta sig att hitta i SKAPs arkiv? Svensk schlager och visa från tidigt 1900-tal och framåt mot våra dagar, revykupletter av Ernst Rolf, Karl Gerhard, Perne & Paddock, Emil Norlander, Axel Engdahl, jazz av storheter som Lars Gullin och Lars Färlöf, ensemblematerial av förträffliga arrangörer som Gösta Theselius, Carl-Henrik Norin och Gunnar Svensson, barnvisor och andlig musik. Även utländsk repertoar går att hitta men då med svensk text som ett kriterium för att ingå i samlingarna. Revyprogram, fotografier och tidningsklipp är sådant som bevarats men ännu ej katalogiserats helt och fullt.

Inne bland SKAPs arkivhyllor. Foto: Per Floberg

När man funnit den musik som söks och vill beställa kopior utgår kopior endast på noter och texter där förlagen inte längre tillhandahåller exemplar till försäljning. På just den punkten skiljer sig arkivet från offentliga arkiv och folkbibliotek. I dessa fall hänvisas man till det utgivande förlaget. Det kan många gånger vara väldigt trevligt när man får köpa en tryckt separat-utgåva från en svunnen tid från gamla anrika svenska förlag som inte längre står att finna i några telefonkataloger då de sedan länge uppgått i större förlagshus.

forts. nästa sida

Notomslag ur arkivet till en av Kai Gullmars populära melodier.

Det går även att boka personliga besök för forskare och andra intresserade som vill botanisera i den svenska populärmusiken. I vårt referensbibliotek finns plats att studera alstren och en flygel för den som vill provspela den tilltänkta repertoaren. Välkommen att kontakta Per Floberg!

Hemsida: www.mic.stim.se
e-post: per.floberg@stim.se
Tel: 08-783 88 00
Fax: 08-783 95 10

Öppettider vardagar:
mån – tor 09.00 – 16.00
fre 09.00 – 15.00.